

هدية
HÄDIYAH

Keliavimo etiketas ir taisyklės

آداب السفر وأحكامه

lietuvių

ليتواني

Islamiško turinio asociacija įvairiomis
kalbomis

Šlovė Allahui, Pasaulių Viešpačiui,
taika ir ramybė mūsų Pranašui
Muchammedui ir visai jo šeimai bei
kompanionams.

Taigi:

Tai glaustas traktatas apie kelionių
etiką ir taisykles, kuriame stengėmės
paaiškinti daugumą dalykų, kurių gali
prireikti keliautojui.

Mes prašome Visagalio Allaho padaryti tai
nuoširdžiu Jo Kilniajam veidui ir suteikti iš
to naudos visiems musulmonams.

**Islamiško turinio asociacija įvairiomis
kalbomis**

Keliavimo etiketas ir taisyklės

Tas, kuris keliauja hadžą ar kitas garbinimo formas atlikti, turėtų atkreipti dėmesį į šiuos dalykus:

1

Reikėtų atlikti istikhara maldą (prašyti Visagalio Allaho vadovavimo) dėl kelionės laiko, priemonių, kompanjono ir kelio krypties, jei yra keli maršrutai. Taip pat derėtų pasitarti su išmanančiais ir teisiais žmonėmis šiais klausimais

Kalbant apie hadžą ir umrą, jos neabejotinai yra geros veiklos. Istikhara atlikimo būdas – atlikti du rakatus ir po to melstis taip, kaip perdavė Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam).

2

Piligrimai ir tie, kurie atlieka umrą, turi siekti, kad jų hadžas ir umra būtų skirti Visagalio Allaho malonei ir artumui pelnyti.

Jie turėtų saugotis siekio gauti pasaulietinės naudos, puikavimosi, reputacijos ar garbės troškimo, nes tai gali lemti jų veiksmų negaliojimą ir nepriėmimą.

Visagalis Allahas sakė:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَىٰ أَتَمَّا إِلَهُكُمْ إِلَهُ
وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا
وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾

{Sakyk: „Aš esu tik žmogus kaip ir jūs. Man buvo apreikšta, kad jūsų Dievas yra Vienas Dievas, t. y. Allahas. Taigi kas tikisi Susitikimo su savo Viešpačiu, lai daro teisingus darbus ir nepriskiria partnerių garbinime savo Viešpačiui.“}

Taip pat sakė Kudsi hadise:

„Aš esu Tas, kuriam nereikalingi partneriai garbinime. Kas atlieka darbą ir priskiria Man bendrininkus, tą palieku jo politeizmui.“

3

Pilgrimai ir tie, kurie atlieka umrą, privalo išmanyti umros ir hadžo taisykles bei kelionės nuostatas prieš išvykdami, kad neapleistų pareigos ar neįpultų į draudžiamus dalykus.

Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) sakė:

﴿ „Kai Allahas nori kam nors gero, Jis suteikia jam religijos supratimą.“ ﴾

4

Pilgrimai ar tie, kurie atlieka umrą, privalo rinktis teisėtai uždirbtus pinigus savo hadžui ir umrui,

nes Visagalis Allahas yra Geras ir priima tik tai, kas gera, o neteisėti pinigai tampa priežastimi, dėl kurios maldavimai lieka neatsakyti.

5

Taip pat turi atgailauti už visas nuodėmes ir nepaklusnumo veiksmus.

Jei kas nors yra nuskriaudęs kitus, jis privalo grąžinti tai, kas priklauso jiems, ir išsivaduoti nuo atsakomybės, nesvarbu, ar tai susiję su garbe, turtu ar kitais dalykais.

6

Keliautojui pageidautina parašyti savo testamentą, išsamiai nurodant teises, kurios jam priklauso,

ir tas, kurias jis turi įvykdyti. Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) sakė:

„Musulmonui, kuris turi ką palikti testamentu, nevalia praleisti dviejų naktų neturint parašyto testamento su savimi.“

Jis privalo turėti liudytojus, sumokėti savo skolas ir grąžinti patikėtus daiktus jų savininkams arba gauti jų leidimą juos pasilikti.

7

Keliautojui pageidautina stengtis pasirinkti teisų palydovą ir užtikrinti, kad jis būtų tarp religinių žinių siekiančiųjų, nes tai yra viena iš sėkmės priežasčių ir padeda išvengti klaidų kelionėje, hadže ir umroje. Pranašas sakė:

„Žmogus seka savo artimo draugo tikėjimu (t. y. elgesiu ir manieromis). Taigi kiekvienas iš jūsų turėtų atidžiai apsvarstyti, ką jis laiko savo artimu draugu.“

Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) sakė:
„Draugauk tik su tikinčiaisiais, ir tegul niekas nevalgo iš tavo maisto, išskyrus padorų žmogų.“

8

Keliautojai pageidautina atsisveikinti su šeima, giminėmis, kaimynais ir draugais. Pranašas sakė:

„Tas, kuris ketina išvykti į kelionę, turėtų pasakyti tiems, kuriuos palieka: astaudiukum Allah al-ladhi la tadyu uadaih (Aš patikiu jus Allahui, kurio patikėjimas niekada neprarandamas).“

” Pranašas atsisveikindavo su savo kompanjonais, kai kuris nors iš jų ketindavo keliauti, sakydamas:

„Astaudi-ullaha dinak, ua amanatak, ua khauatima amalik“ (Aš patikiu Allahui tavo religiją, pasitikėjimą ir paskutinius tavo darbus).

” Ir Pranašas sakydavo tiems keliautojams, kurie prašydavo jo patarimo:

„Zauadakilahut-takua, ua ghafara zanbak, ua jassara liakal-khaira chaisu ma kunt“ (Tegul Allahas apdovanoja tave paklusnumu Jam ir atleidžia tavo nuodėmes bei palengvina tau viską, kur bebūtum).

” Vienas vyras atėjo pas Pranašą (ramybė ir Allaho palaima jam), ketindamas vykti į kelionę, ir sakė:

„O Allaho Pasiuntiny, patark man.“ Jis atsakė: „Aš patariu tau bijoti Allaho ir sakyti ‘Allahu akbar’ (Allahas yra Didžiausias) kiekvienoje aukštoje vietoje.“

Kai jis iškeliavo, Pranašas sakė:

„O Allahe, padaryk kad žemė (atstumas)
jam sumažėtų ir kelionė būtų lengva.“

9

**Nereikėtų su savimi imti varpelio, muzikos
instrumentų ar šuns į kelionę,** nes Abu Huraira
(tebūnie Allahas juo patenkintas) pranešė, kad
Pasiuntinys (ramybė ir Allaho palaima jam) sakė:

„Angelai nelydi grupės keliautojų, kurie su savimi turi
šunį ar varpelį.“

10

Jei vyras ketina keliauti su viena iš savo žmonių, jei turi daugiau nei vieną, jis turėtų mesti burtus tarp jų. Žmona, ant kurios krenta burtas, jį lydės, kaip pranešė Aiša (tebūnie Allahas ja patenkintas),

kuri sakė: „Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) prieš kelionę mesdavo burtus tarp savo žmonių, ir ta, ant kurios krisdavo burtas, lydėdavo jį kelionėje.“

11

Pageidautina pradėti kelionę ketvirtadienį anksti ryto, jei tai patogiu, laikantis Pranašo praktikos.

Kab Ibn Malik (tebūnie Allahas juo patenkintas) sakė:

„Retai kada Allaho Pasiuntinys, ramybė ir Allaho palaima jam, leisdavosi į kelionę ne ketvirtadieniais.“

12

Pageidautina išvažiuojant iš namų į kelionę ar panašiai pasakyti šią dua:

„Bismilliah, tavakaltu alallah, la haula vala kuvata illa billah, allahuma ini auzu bika an adila vu udall, au azila ava uzal, au azlim au uzlam, au adžhal au judžhal alai“ (Pasikliauju Allahu ir nėra jokios jėgos ar stiprybės, išskyrus Allahą. O Allahe, aš ieškau prieglobsčio pas Tave nuo paklydimo, suklopimo, engimo ir nuo nemokšiško elgesio).

Keliautojui pageidautina pasakyti kelionės duą, kai jis įsikopia į savo transporto priemonę, nesvarbu, ar tai būtų gyvūnas, automobilis, lėktuvas ar bet kokia kita transporto priemonė, sakant:

„Allahu akbar, Allahu akbar, Allahu akbar“ (Allahas yra Didžiausias – tris kartus), „Subhana al-lazi sakhara lana haza va ma kuna lahu mukrinin va ina ila rabina lamunkalibun“ (Garbė Tam, Kuris suteikė tai mums, ir mes galėjome niekada to neturėti (savo pastangomis). Ir tikrai, pas Savo Viešpatį mes sugrįšime.), „Allahumma ina nas-aluka fi safarina haza al-bira vat-takva va min al-amali ma tarda, allahumma havin alaina safarana haza vatvi ana budah, allahumma anta as-sahibu fis-safar va al-khalifatu fil ahl, allahumma ini auzu bika min vasa as-safar va ka-abat al-manzr va su-il-munkalab fil mali val ahl“ (O Allahe, mes prašome Tavęs šioje mūsų kelionėje gerumo ir pamaldumo bei Tau malonių darbų. O Allahe, palengvink šią kelionę ir sumažink jos atstumą mums. O Allahe, Tu esi kelionės palydovas ir Tas, Kurio globai paliekame savo šeimą. O Allahe, aš ieškau Tavyje prieglobsčio nuo šios kelionės sunkumų, nuo baisių vaizdų ir nelaimės mūsų turtui ir šeimai).^{1 2 3}

¹ Al-Munkalab: sugrįžimas. Iš „Al-Ifsah An Maani As-Sihah“ knygos (4/284).

² Kaabat al-manzar - bjaurus vaizdas ir iliūdesys. Iš „Al-Ifsah An Maani As-Sihah“ knygos (4/284).

³ Uasa as-safar - kelionės sunkumai. Iš „Al-Ifsah An Maani As-Sihah“ knygos (4/284).

14

Nepageidautina keliauti vienam be kompanijos,

nes Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) sakė:

„Jei žmonės žinotų tai, ką aš žinau apie pavojų būti vienam, nė vienas žmogus nekeliautų vienas naktį.“

15

Keliautojai turėtų paskirti vieną iš jų vadovu, kad užtikrintų jų vienybę, skatintų tarpusavio sutarimą ir stiprintų jų siekius. Pranašas sakė:

“ Kai trys žmonės leidžiasi į kelionę, jie turėtų paskirti vieną iš jų vadovu. ”

16

Keliautojas turėtų uoliai vykdyti Allaho Visagalio jam nustatytas pareigas ir vengti draudžiamų dalykų.

Jis turėtų puoselėti kilnius papročius, padėdamas tiems, kuriems reikia pagalbos ir paramos, perteikdamas žinias tiems, kurie jų siekia ir kuriems jų reikia, taip pat būti dosnus savo turtu, leisdamas jį savo ir savo brolių naudai bei poreikiams.

17

Jis turėtų pasiimti pakankamai pinigų ir kelionės reikmenų, nes gali iškilti naujų poreikių ir gali pasikeisti aplinkybės.

18

Jis visada turėtų būti linksmo veido ir malonaus būdo, stengdamasis džiuginti savo bendražygius, kad būtų gera kompanija.

19

Reikėtų žmogui būti kantriam su savo bendražygių griežtumu ir nesutikimu su jo nuomone,

elgtis su jais taip, kaip geriausia, kad būtų gerbiamas tarp jų ir vertinamas jų širdyse.

20

Pageidautina, kad keliautojai, sustoję tam tikroje vietoje, laikytųsi kuo arčiau vieni kitų.

Kai kurie Pranašo (ramybė ir Allaho palaima jam) kompanjonai kartais išsiskirstydavo po kalnų takelius ir slėnius, kai sustodavo kur nors.

Todėl Pranašas sakė:

„Jūsų išsibarstymas šiuose kalnų takeliuose ir slėniuose iš tiesų yra iš šėtono“.

Vėliau jie laikydavosi taip arti vieni kitų, kad jei ant jų būtų užtiestas audeklas, jis apdengtų juos visus.

21

Pageidautina, kai žmogus sustoja tam tikroje vietoje kelionėje ar bet kurioje kitoje vietoje, išmokti šią dua, autentiškai perduotą nuo Pranašo:

„Aūzu bikalimati llaḥit-tammati min šarri ma khalak.“

(Aš ieškau prieglobsčio tobulais Allaho žodžiais nuo blogio, kurį Jis sukūrė.)

Jei jis tai pasakys, niekas jam nekenks, kol paliks tos vietos.

22

Pageidautina sakyti „Allahu akbar“ (Allahas yra Didžiausias) kylant į aukštas vietas ir sakyti „Subchanallah“ (Šlovė Allahui) nusileidžiant į žemas vietas ir slėnius. Džabir (tebūnie Allahas juo patenkintas) sakė:

„Kai mes kildavome, sakydavome takbir (Allahu akbar), o kai nusileisdavome, sakydavome tasbih (Subchanallah).“

Jis neturėtų kelti savo balsų sakant takbir. Pranašas sakė:

„O žmonės, nesukelkite sau per daug vargo. Tas, į kurį kreipiatės, nėra kurčias ar tolimas. Jis tikrai yra su jumis; Jis yra visa Girdintis ir Artimas.“

23

Pageidautina keliauti naktį, ypač jos pradžioje, kaip sakė Pranašas:

„Keliaukite naktį, nes iš tiesų naktį žemė yra sulankstyta.“

24

**Pageidautina dažnai sakyti dua
kelionės metu,
kaip sakė Pranašas:**

**„Yra trys dua, į
kurias tikrai bus
atsakyta:
engiamojo,
keliautojo ir tėvo
prieš savo vaiką.“**

1 Keliautojas turi rūpintis savo švarumu,

atlikdamas vudu ir ghushl nuo džanaba (didžiosios nešvaros).

2 Jei vanduo nėra pasiekiamas

arba jei keliautojas turi tik mažą kiekį vandens, reikalingą maistui ir gėrimui, jis turėtų atlikti tajamum (sausas vudu).

3 Tajamum atlikimo būdas yra taip:

paliesti žemę rankomis, o tada nubraukti per veidą ir delnus.

4 Tajamum tyrumas yra laikinas,

kuris tampa negaliojantis, kai vanduo tampa pasiekiamas ir reikia jo naudotis. Jei kas nors atlieka tajamum nuo džanaba ir vėliau randa vandens, jis turi atlikti ghushl.

Panašiai, jei kas nors atlieka tajamum po tuoletinio poreikio ir vėliau randa vandens, jis turi atlikti vudu (apsiplovimą). Tai patvirtinta hadise:

„Švari žemė yra priemonė vudu atlikti musulmonui, net jei jis neranda vandens dešimt metų. Bet jei randa vandens, turėtų bijoti Allaho ir leisti vandeniui paliesti odą (t.y. atlikti vudu).“

5 Leidžiama [vietoje pėdų plovimo vandeniu]

braukti pirštais per odines kojines (khufain) pagal Koraną, suną ir Ahl as-suna sutarimą.

6 Sąlygos braukti per odines kojines:

1- Odinės, arba paprastos, kojinės turi būti leistini ir švarūs.

2- Juos reikia dėvėti po vudu, kol dar galioja.

3- Turėtų uždengti dalį, kurią būtina nuplauti vudu metu.

Braukti pirštais galima tik esant mažajam hadas (nešvarumui). Tai nėra leidžiama esant didžiajam hadas arba kai reikia atlikti ghusl.

Braukimas turi būti atliktas per teisėtai nustatytą laikotarpį, kuris yra viena diena ir naktis **ne keliautojui bei trys dienos ir trys naktys keliautojui**. Pagal teisingiausią nuomonę, šis laikotarpis prasideda nuo **pirmo braukimo po mažo hadas** ir baigiasi po dvidešimt keturių valandų **ne keliautojui ir septyniasdešimt dviejų valandų keliautojui**.

7

Braukimas tampa negaliojantis dėl vienos iš trijų priežasčių:

Jei įvyksta kas nors, kas reikalauja ghusl, pavyzdžiui, džanaba, braukimas tampa negaliojantis ir reikia atlikti ghusl.

Jei jis nusimauna kojines po braukimo.

Praėjus teisėtai nustatytam laikotarpiui, braukimas tampa negaliojantis.

* * *

Trečia: Maldos trumpinimo taisyklės kelionės metu

■ **Maldos trumpinimas kelionės metu yra geriau nei jos pilnai atlikimas.**

Tačiau, jei keliautojas pilnai atlieka keturių raktų maldą (t.y. atlieka keturis rakatus), jo malda yra galiojanti, nors jis nesilaikė pageidaujamo pasirinkimo.

■ **Keliautojas gali trumpinti maldą, kai pravažiuoja visus savo kaimo ar miesto namus,**

ir tai yra daugumos islamo mokslininkų nuomonė.

■ Jei jis keliauja po to, kai prasidėjo maldos laikas, **leidžiama ją trumpinti,**

nes jis iškeliavo prieš jos laikui pasibaigiant.

■ **Kalbant apie**

zuhr ir asr

bei

**maghrib
ir iša**

maldų jungimą, tai yra suna keliautojui, kai to reikia, jei jis tęsia kelionę. Jis turėtų daryti tai, kas jam patogiau, nesvarbu, ar tai būtų ankstesnis (takdim), ar vėlesnis (takhir) jungimas.

Jei keliautojas neturi poreikio jungti maldų, jis neturėtų to daryti,

pavyzdžiui, kai jis lieka vietoje ir ketina išvykti po to kai prasidės antrosios maldos laikas, todėl tinkamiau nejungti maldų, nes tam nėra poreikio. Būtent dėl to Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) nejungė maldų, kai buvo Mina per Atsisveikinimo hadžą, nes tam nebuvo poreikio.

Kalbant apie savanoriškas maldas,

keliautojas gali jas atlikti kaip atlieka ne keliautojas, pavyzdžiui, duha maldą, naktinę maldą (kijamul-lail), vitr maldą ir kitas, išskyrus įprastas papildomas maldas po zuhr, maghrib ir iša, nes suna yra jų neatlikti.

Leidžiama atlikti savanoriškas maldas kelionės metu transporto priemonėje,

pavyzdžiui, lėktuve, automobilyje, laive ar kt. Tačiau privalomoms maldoms reikia išlipti, nebent to padaryti neįmanoma.

Keliautojo malda už ne keliantį asmenį yra galiojanti,

ir keliautojas turi užbaigti maldą kaip jo imamas, nesvarbu, ar jis prisijungia prie visos maldos, vieno rakato, ar mažiau. Net jei jis prisijungia per paskutinę dalį prieš taslim, jis turi ją užbaigti. Tai yra teisingiausia nuomonė iš dviejų islamo mokslininkų nuomonių.

Ketvirta: Etiketas grįžtant iš hadžo, umros ar kelionės

**Keliautojas turėtų skubėti grįžti
ir neilginti savo buvimo
kelionėje be būtinybės,**

kaip sakė Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam):

**„Kelionė yra dalis kankinimo. Ji
trukdo jums valgyti, gerti ir miegoti.
Kai keliautojas pasiekia savo
tikslą, tegul skubiai grįžta pas
savo šeimą.“**

**Kai jis ketina grįžti į
savo šalį, jis pasako
kelionės dua,
lipdamas į savo
transporto priemonę,**

pridurdamas: „*Ajibūn ta-ibūn
abidūn lirabina chamidūn*“
(Grįžtame saugiai, atgailaudami
kreipiamės į Viešpatį,
garbiname Jį ir šloviname Jį).

Grįžtant iš kelionės pageidautina pasakyti tai, kas autentiškai buvo perduota nuo **Pranašo, kad kai tik jis grįždavo iš kovos**, hadžo arba umros, jis tris kartus sakydavo takbirą kiekvienoje aukštumoje ir tada sakydavo:

„Lia iliaha illia Allah uachdahu la šaryka lah, lahul-mulk ua lahul-chamd ua hua ala kulli šai-in kadyr, ajibūn, taibūn, abidūn, sadžidūn, li rabbina chamidūn, sadaka Allahu uadah, ua nasara abdah, ua hazamal-achzaba uachdah.“ (Nėra jokio kito dievo, verto garbinimo, išskyrus Allahą, kuris neturi partnerio; Jam priklauso valdžia ir visa šlovė, Jis yra Visagalis. Mes grįžtame, gailėdamiesi, garbindami ir šlovindami mūsų Viešpatį. Iš tiesų Allahas įvykdė Savo pažadą, suteikė pergalę Savo tarnui ir nugalėjo sąjungininkus vienas).

Pageidautina, kad jis, pamatęs savo šalį (ar gyvenvietę), sakytų:

„Ajibūn ta-ibūn abidūn lirabina chamidūn“

kartodamas tai, kol ją pasieks, laikydamasis Pranašo praktikos.

Vyras neturėtų grįžti pas savo šeimą naktį po ilgos laikotarpio be būtinybės,

nebent jis juos informuotų apie savo grįžimo laiką, nes Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) tai uždraudė. Džabir Ibn Abdilliah (tebūnie Allahas juo patenkintas) sakė:

„Pranašas, ramybė ir Allaho palaima jam, uždraudė vyrui grįžti pas savo šeimą naktį.“

Priežastis paaiškinama kitoje hadiso versijoje:

„kad moteris su nesutvarkytais plaukais susitvarkytų juos, o moteris, kurios vyras buvo išvykęs, nusiskustų savo intymios vietos plaukus“

o kitoje versijoje:

„Allaho Pasiuntinys, ramybė ir Allaho palaima jam, uždraudė vyrui ateiti pas savo šeimą naktį, abejodamas jų ištikimybę ar bandydamas persekioti jų klaidas.“

**Pageidautina, kad grįžtantis iš kelionės
pirma apsilankyti artimiausioje
mečetėje ir atlikti du rakatus,**

laikydamasis Pranašo praktikos.

Pageidautina keliautojui, grįžusiam iš kelionės, parodyti gerumą savo šeimos vaikams ir kaimynams bei būti maloniam, kai jie ateina pasitikti jo.

Ibn Abas (tebūnie Allahas juo patenkintas) pasakojo: „Kai Pranašas, ramybė ir Allaho palaima jam) atvyko į Meką, Banu Abd Al-Mutalib jaunieji berniukai atėjo pasveikinti jo, Pranašas nešė vieną priekyje, o kitą ant nugaros. Abdullah Ibn Džafar (tebūnie Allahas juo patenkintas) sakė:

„Kada tik Pasiuntinys, ramybė ir Allaho palaima jam, grįždavo iš kelionės, jis būdavo pasitinkamas mūsų: manęs ir Al-Hasan, arba Al-Husain. Jis nešdavo vieną iš mūsų priekyje, o kitą ant nugaros, kol įeidavome į Mediną.“

Padovanoti yra pageidautina, nes tai nuramina širdis ir pašalina pyktį tarp žmonių.

Pageidautina priimti dovanas ir padėkoti ar duoti kažką mainais, o jas atsisakyti be teisėtos priežasties yra nepageidautina. Todėl Pasiuntinys sakė:

„Dovanosite vieni kitiems, mylėsite vieni kitus.“

Dovanos yra priemonė skatinti meilę tarp musulmonų.

Kai keliautojas grįžta į savo šalį, pageidautina apsikabinti,

kaip pranešta nuo Pranašo (ramybė ir Allaho palaima jam) kompanjonų, kaip pasakė Anas (tebūnie Allahas juo patenkintas):

**Kai jie susitikdavo, jie paspausdavo
rankas, o grįžę iš kelionės, vieni kitus
apkabindavo.**

Turinys

Keliavimo etiketas ir taisyklės	3
Pirma: Keliavimo etiketas	4
Antra: Tyrumas kelionės metu	1 8
Trečia: Maldos trumpinimo taisyklės kelionės metu	2 2
Ketvirta: Etiketas grįžtant iš hadžo, umros ar kelionės	2 6

هدية
HÄDIYAH

The Encyclopedia of Ar-Rahman's Guests

Selected material for Pilgrims and Um-rah teaching it
in languages of the world.

